

Pre VÝŠINY pripravil: František Trstenský

Pokušenie cibule

Bez slobody niet pravej ľudskosti, pretože ľudská bytosť bola stvorená slobodná a na to, aby zostala slobodná. Dramatické obdobia dejín vašej krajiny sú veľkým ponaučením: keď bola sloboda zranená, zneuctená a zabitá, ľudskosť bola zdegradovaná a vzniesli sa búrky násilia, nátlaku a odňatia práv.

Zároveň sloboda však nie je automatickým výdobytkom, ktorý sa nemení a zostáva raz a navždy. Nie! Sloboda je vždy cestou, niekedy ťažkou, ktorú treba neustále obnovovať, bojovať

za ňu každý deň. Na to, aby ste mali skutočnú slobodu, nestačí, aby sme boli slobodní na vonkajšej rovine alebo v spoločenských štruktúrach. Sloboda nás priamo volá k zodpovednosti za naše rozhodnutia, k rozlišovaniu, k tomu, aby sme rozvíjali životné procesy. Toto je náročné a máme z toho strach. Niekedy je jednoduchšie nenechať sa vyprovokovať konkrétnymi situáciami a kráčať ďalej tak, že opakujeme minulosť bez srdca, bez rizika voľby: radšej sa vliecť životom a robiť to, o čom druhí rozhodujú za nás – možno dav alebo verejná mienka, alebo veci, ktoré nám predávajú médiá. To nie je dobré. A dnes často robíme veci, o ktorých za nás rozhodujú médiá. A stratíte slobodu. **Pripomeňme si dejiny izraelského národa: trpeli za tyranskej vlády faraóna, boli otrokmi; potom ich Pán vyslobodil, ale na to, aby dosiahli skutočnú slobodu – nielen od nepriateľov –, museli prejsť púšťou, teda namáhavou cestou. A začali premýšľať: „Neviem, či nám nebolo lepšie predtým; mali sme na jedenie aspoň cibuľu...“ Je to veľké pokušenie: radšej trochu cibule než námaha a riziko súvisiace so slobodou.**

Falošný pokoj

Niekedy nás táto predstava ohrozuje aj v Cirkvi: radšej mať všetko vopred stanovené, zákony, ktoré treba dodržať, bezpečnosť a uniformnosť, než byť zodpovední a dospelí kresťania, ktorí myslia, pýtajú sa vlastného svedomia a vedia aj spochybniť svoje predstavy. Mať všetko regulované je začiatkom kazuistickej morálky. **V duchovnom a cirkevnom živote máme pokušenie hľadať falošný pokoj, ktorý nám zaručuje bezproblémový stav, namiesto evanjeliového ohňa, ktorý nás znepokojuje, ktorý nás premieňa. Bezpečná egyptská cibuľa je pohodlnejšia ako neznáme púšte.** Avšak Cirkvi, ktorá nedáva priestor dobrodružstvu slobody – aj v duchovnom živote –, hrozí to, že sa stane rigidnou a zatvorenou. Niektorí sú na to možno zvyknutí; ale mnohých iných – najmä v mladších generáciách – neláka ponuka viery, ktorá im nenechá vnútornú slobodu, nepriťahuje ich Cirkev, kde musia všetci rovnako myslieť a slepo poslúchať.

Príhovor pápeža Františka v bratislavskej Katedrále svätého Martina

Foto: Daniel Ibáñez

Milujem rozhovory na horách.

Panuje tu sloboda. Dá sa hovoriť o všeličom, odvážne i otvorene. Tu môžem zakusovať silu spoločenstva. V pravej chvíli ma niekto podrží a skúsenosťou druhého rastiem aj ja. Inokedy prežijem hrejivú radosť pri pomoci druhému. Neviem, či práve to nie je akási predchuť neba, kde budeme naplno prežívať toto spoločenstvo a slobodu Božích detí, o ktorej hovorí apoštol Pavol (porov. Gal 5, 1 – 13).

Hodnotu spoločenstva a pocit slobody mal možnosť už oveľa skôr prežiť izraelský národ, keď sa nechal vyformovať Bohom

cez jeho zmluvu na Sinaji. Touto skúsenosťou ďaleko prevyšoval iné národy, ako to Mojžiš kládol každému Židovi na srdce silnými slovami: *„Pozri, učil som vás prikázaniam a ustanoveniam, ako mi nariadil Pán, môj Boh, aby ste ich plnili aj v krajine, do ktorej tiahnete, aby ste si ju udržali ako vlastnú. A zachováte a splníte ich napospol, lebo to bude vaša múdrosť a rozumnosť pred národmi, ktoré zvedia o každom tomto príkaze a budú vraviť: ‚Naozaj múdry a rozumný je tento veľký národ!‘ Ved’ kdeže je národ taký mocný, ktorý by mal svojich bohov tak blízko, ako je Pán, náš Boh, kedykoľvek k nemu voláme. A kde je národ taký slávny, ktorý by mal (také) spravodlivé prikázania a ustanovenia, ako je celý zákon, ktorý vám dnes predkladám?“ (Dt 4, 5 – 8)*

S vrchom Sinaj mám aj osobnú skúsenosť. Spomínam si na to veľmi dobre, lebo som tam bol so svojím dobrým priateľom – kňazom. Vtedy sa udial jeden z našich najpamätnejších rozhovorov o živote, o Bohu, o povolaní. Stúpali sme spolu s inými pútnikmi ešte neskoro v noci. Všade vládol chaos a hluk, ktorý zväčšovali neodbytní domáci Egypťania. Tí ponúkali ľahký a rýchly výstup na ťave či deku kvôli chladu alebo všelijaké nápoje. A to všetko za „drobný“ príspevok. Až keď sme úspešne odolali ich ponukám a odpútali sa od zvyšku pelotónu pútnikov, začalo sa to „pravé orechové“. Postupne som priateľovi odkrýval svoj život – celých tridsať rokov. Bol som mu vďačný za jeho uši a nerušené počúvanie. Chcelo sa mi kričať so žalmistom: *„Aké je dobré a milé, keď bratia žijú pospolu.“* (Ž 133, 1) Aj preto mi nočný výstup ubehol ako voda. Ani som sa nenazdal a stáli sme na vrchole, kde ma skôr prekvapila pretrvávajúca tma a nepríjemná zima. To by som veru na Sinaj nepovedal. Vtedy som pochopil, načo boli dobré deky – hoci zavšivavené, ale teplé, ktoré nám ponúkali dole. Hneď som si uvedomil, že na vrchole pomoc iného nemôžem čakať. Prestal som preto plytvať teplom a schúlil som sa do kľbka. Tak som prečkal vari aj viac ako hodinu. Ani neviem, ako rýchlo, lebo som si premietal v sebe svoj život a pýtal sa v srdci: Čo mi, Bože, ešte v mojom živote pripravuješ? Aké ďalšie výzvy pre mňa máš?

Preto mám rád hory v spoločenstve ľudí. Človek sa toľko dozvie o sebe a o druhých ako nikde inde. Aj kvôli tomu nechápem ľudí, ktorí chodia do hôr iba sami, takzvané „sólo“. Tí sa často zameriavajú na výkon, púšťajú sa do životunebezpečných situácií, kvôli čomu majú často krátku životnosť. V inom prípade sa z nich stanú čudní asociáli, ktorí k životu nepotrebujú, alebo nechcú nikoho okrem seba.

Predsa však niektoré veci sú ponechané výhradne na seba samého. Tak ako som ja musel na vrchole Sinaja urobiť všetko celkom sám preto, aby som sa nepodchladil. Je to nevyhnutné – či na horách, či v bežnom živote. Na kopec ťa málokde vytiahnu. Musíš ísť po vlastných. Na skutočných horách sa najväčší zápas odohrá v tebe so sebou samým a nie s horami či počasím. Rovnako v živote dospieva človek vďaka pomoci iných, ale napokon „maturity“ – skúšky dospelosti – musí zvládnuť osamote. Obdobne aj v postoji viery, ktorú prijmeš od iných – rodičov, príbuzných, katechétoch či kňazov –, tiež ju musíš preniesť do vlastnej skúsenosti. **Lebo tak, ako moja viera potrebuje vieru spoločenstva, aby sa stala pravdivou a živou, tak aj viera spoločenstva potrebuje moju živú vieru, aby spoločenstvo mohlo rásť a nestratilo svoj zdroj.** Podobne si predstavujem Mojžiša, ktorý musel zanechať celý zástup dole pod horou Sinaj. A úplne sám stúpал hore uzavrieť zmluvu s Bohom, aby prijal Desatoro Božích prikázaní pre seba a potom ho priniesol celému Božiemu ľudu. Akoby tým Boh naznačil, že prijatie jeho zmluvy a prikázaní sa po prvotnej skúsenosti – najčastejšie v rodine alebo v Cirkvi – deje individuálne a osobne. To mi pripomína slová pápeža Benedikta XVI.: „**Na začiatku toho, že je niekto kresťanom, nestojí etické rozhodnutie alebo veľkolepá myšlienka, ale skôr stretnutie sa s udalosťou, s Osobou, ktorá ponúka životu celkom nový horizont – a tým aj zásadné smerovanie.**“ Ide teda o niečo osobné a zároveň o nikým nezastupiteľnú úlohu. Je to krok, ktorý musím odvážne urobiť celkom sám. Najťažšie je vedomie, že sa pre niečo rozhodujem, že som nasmerovaný viesť svoj život istou cestou a vylučujem tým iné možnosti. Je to záväzok, ktorý ovplyvňuje celý môj život. Ako Mojžiš došiel k slobode cez svoj výstup na Sinaj, tak to Izrael musel urobiť vďaka púšti počas štyridsiatich rokov. Až vtedy totiž dokázal vyhodiť Egypt zo svojho srdca, prestal byť otrokom a stal sa slobodným. Uvedomujem si, že dnes je náročné prijať záväzky. Mladí sa dlho rozhodujú pre svojho životného partnera, neostávajú dlho pri jednej práci, striedajú výhodnejšie obchodné ponuky. Chýba vernosť. Asi žiadna doba nemala toľko možností ako dnešná. Preto aj Božie prikázania sú pre dnešného človeka len jedným z mnohých pekných návodov na život. Je tu však niečo odskúšané tisíce rokov a môj život je príliš krátky na ďalšie pokusy. Je dôležité, aby sme v prijatí Božích prikázaní spoznali a odkryli dobrotu jeho Tvorcu: „*Skúste a presvedčte sa, aký dobrý je Pán.*“ (Ž 34, 9a)

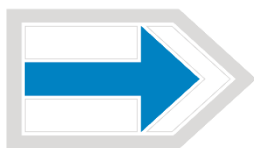

Sinaj mi u nás doma pripomína **Veľký Choč**. Nielen preto, že ho vídavam neustále zo svojej rodnej obce Vyšný Kubín, ale aj kvôli jeho blízkemu významu, aký mal pre Židov Sinaj. U nás, keď sa povie „*Choč fajčí*“, znamená to predzvesť zlého počasia. Keď je, naopak, pekne viditeľný, tešíme sa krásnemu počasiu po celý deň. Tak ako je Choč pre nás znamením a symbolom niečoho budúceho, tak je aj Sinaj pre každého človeka cestou k slobode, lepšej a istejšej budúcnosti.

Prajem ti, mladý priateľ, aby si v sebe neprestal živiť túžbu po pravej slobode. Nech ti je pri nej na pomoci sila spoločenstva i vernosť v zachovávaní Božích prikázaní. A keď pôjdeš okolo Oravy či Liptova, zastav sa na „našom“ Choči a zaži jeho krásu i príbuznosť s biblickým Sinajom. A možno niekde na chodníku aj zakopneme o seba... ☺

Ján Bystriansky

MOJŽIŠ

Michelangelo di Lodovico Buonarroti Simoni, 1513 – 1515

254 cm / mramor

Bazilika sv. Petra v reťaziach, Rím

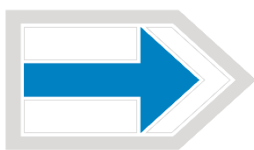
Michelangelo Buonarroti (1475 – 1564) – taliansky maliar, sochár, architekt aj básnik, predstaviteľ vrcholnej renesancie. Dnešným slovníkom ho môžeme označiť za „influencera“ západného umenia. Mramorová socha Mojžiša je súčasťou náhrobku pápeža Júliusa II., ktorý mal byť pôvodne vyzdobený viac ako štyridsiatimi veľkými sochami. Nachádza sa v bočnej lodi *Baziliky sv. Petra v reťaziach*, v historickej zóne Ríma. Kostol patrí k najstarším rímskym kresťanským sakrálnym stavbám.

Mojžiš je na prvý pohľad zobrazený ako starý muž s masívnou bradou. Jeho svalnaté ruky však naznačujú silu a mužnú dravosť. Pod pravou rukou zviaza dosky s Desatorom. Jeho telo je nasmerované k divákovi, ale hlava je pootočená doľava, ako keby práve niečo začul/zazrel. Mojžiš sedí, ale pri pozornom pohľade na nohy sa zdá, že chce práve vstať. Zatiaľ čo pravá – odhalená noha je celá na zemi, ľavé chodidlo sa jej dotýka len prstom. Tvár je plná emócií – otvorené oči, upriamený pohľad, zvrátené obočie a kútiky úst smerujúce dole. Podľa niektorých expertov (sochu študoval aj známy psychológ Sigmund Freud) znázornil Michelangelo Mojžiša vo chvíli potláčaného hnevu nad neposlušnosťou Izraelitov, ktorí sa klaňali zlatému teľaťu. Možno ho teda zachytil vo chvíli „tesne

predtým“, ako vstal a rozbil kamenné dosky zákona (porov. *Ex 32, 19*). Možno však svoj hnev potlačil a ostal sedieť. A rukou pridáva už nové tabule Desatora...

Michelangelo bol fascinovaný ľudským telom, preto jeho sochy nikdy nepôsobia staticky. Jasne to badať v anatomickej dokonalosti a prepracovanosti detailov – svaly, žily, nechty, vlasy... Na pravej ruke vytesal aj jeden z najmenších svalov ruky, ktorý je viditeľný len pri zdvihnutí malíčka! Celý Mojžiš je v pohybe...

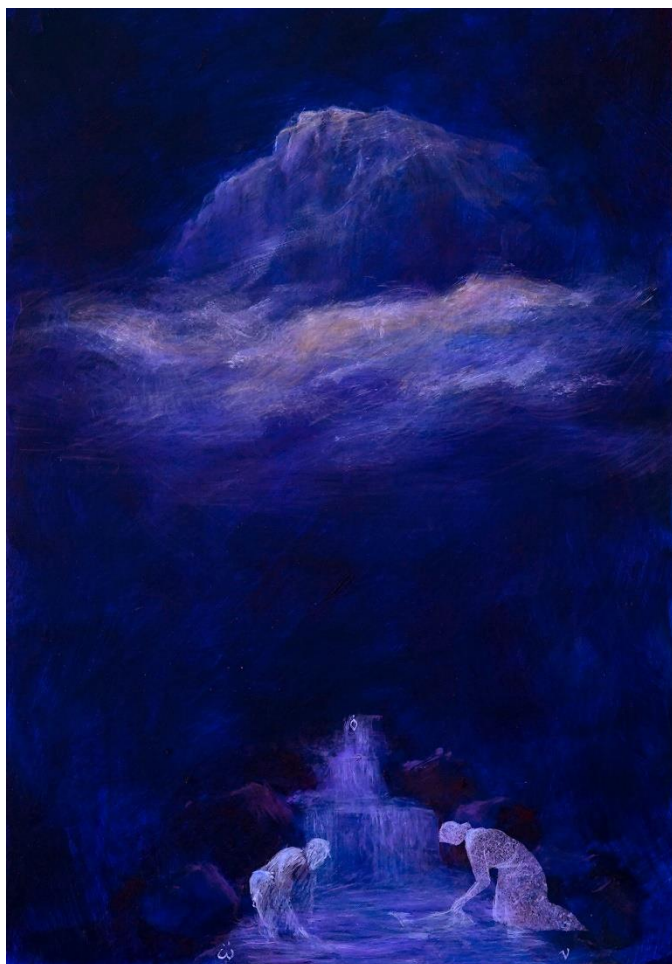
Najdiskutovanejšou časťou sochy sú rohy na Mojžišovej hlave. V *Ex 34, 19* čítame, že keď Mojžiš zostupoval z vrchu, (...) nevedel, že *mu žiari tvár* od rozhovoru, ktorý s ním mal Pán. Pôvodný hebrejský výraz *grn* sa totiž používal v zmysle jasu aj rohov – ako symbolu božstva. Sv. Hieronym (4. stor.) v latinskej Vulgáte preložil pôvodný hebrejský text nasledovne – *jeho tvár bola s rohmi/rohatá*. To viedlo umelcov – vrátane Michelangela – k vyobrazovaniu Mojžiša s rohmi. V žiadnom prípade však nejde o výtvarný znak Zlého. Rohy mali symbolizovať lúče jasú, ktorým žiarila Mojžišova tvár.

Ikona SINAJ/HOREB

Jaroslav Halmo, 2021

30 cm × 21 cm / kombinovaná technika, plátno na dubovom dreve
Kláštor benediktínov, Sampor

Táto ikona sa zrodila zo slova, ktoré zdôrazňuje potrebu prípravy na stretnutie človeka s Bohom a toho, čo má pred tým urobiť. „A Pán opäť hovoril Mojžišovi: *„Hľa, ja prídem k tebe v hustom mraku, aby ľud počul, keď sa s tebou rozprávam, a aby ti veril naveky.“* Mojžiš oznámil slová ľudu Pánovi. A Pán povedal Mojžišovi: *„Chod’ k ľudu a postaraj sa o ich posvätenie dnes a zajtra! Aj šaty nech si vyperú. Nech sa pripravia na tretí deň, lebo na tretí deň zostúpi Pán pred očami všetkého ľudu na vrch Sinaj.“*“ (Ex 19, 9 – 11)

Keď uverí Mojžišovi, prijme aj zjavenie Boha v tabuliach Dekalógu. Ikona pohoria Sinaj, na ktorom biblická tradícia lokalizuje vrch Horeb – „Boží vrch“, opisuje prípravu človeka na prijatie zákona, na uzavretie zmluvy s Bohom, ktorá je prejavom jeho lásky. Vrch aj oblak poukazujú na prichádzajúce svetlo, ktoré pramení z Boha.

Mojžiš pásaval ovce svojho svokra Jetra a prišiel k tomuto vrchu, kde sa mu zjavil Pánov anjel (porov. Ex 3, 1). Vtedy to bolo v plameni kríka, ktorý nezháral. Keď sa Mojžiš odvážil priblížiť, aby lepšie videl, čo sa to deje, počul slová, ktoré ho viedli k poslušnosti. Vyzul si sandále, lebo miesto, na ktorom stál, bolo sväté (porov. Ex 3, 5). Takmer ničomu nerozumel, ale dôležité je, že poslúchol.

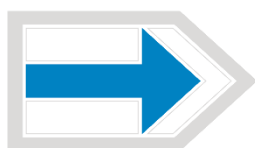
Dej ikony zachytáva udalosti o pár biblických kapitol neskôr. Zaznieva výzva, aby sa ľud pripravil na stretnutie s Bohom a otvoril sa na vnútorný prerod. Každý, kto má počuť Pánov hlas – aj keď nie v konkrétnych slovách –, potrebuje skúsenosť čistoty srdca. Proces očisťovania trvá *dnes a zajtra*, lebo na tretí deň Boh zostúpi. K tejto rituálnej očiste patrí aj pranie odevu symbolizujúceho ľudskú dušu. V duchovnom živote je zrejmé, že ak sa máme prihovárať v modlitbe za druhých, sami musíme dbať o čistotu vlastnej duše. V Starom zákone nebolo možné prísť k obete bez opraného odevu. Podobne je dnes čistota srdca potrebná k prijatiu Eucharistie a iných sviatostí.

V dolnej časti ikony je rieka tečúca cez tri kaskády symbolizujúce tri dni očisťovania. Vstupujú do nej muž a žena. Predstavujú Adama a Evu, ktorých často odsúvame na

perifériu dejín spásy. Reprezentujú proces postupnej očisty ľudstva, ktoré sa chystá na stretnutie s Bohom. Perú svoje rúcha v rieke, ktorá je symbolom Krista. Naznačujú to grécke litery Božieho mena: **Ὁ ὢν = Ten, ktorý je**, ktoré na ikonách v gloriole Krista sú znakom Vševládcu – Pantokratora. Na našej ikone sú ukryté do tvaru trojuholníka – v hornej časti rieky a pri postavách Adama a Evy.

Dej ikony smeruje k oblaku. Ten je v Starom zákone často znakom Božej prítomnosti a zároveň je to znova voda, len v inej podobe. Svätý Euzébius Cézarejský ako znalec Biblie hovorí, že za Trojicu, ktorá sa v oblaku rozpráva s Mojžišom, je osobitne prítomný *Logos* – *Slovo* v osobe Krista. Teda aj oblak tentoraz symbolizuje Krista. Vypranie odevu nie je krátky okamih, ale hlbší proces prerodu, nevyhnutný na stretnutie sa s Bohom skrze Desatoro. Kto má uši, nech počúva, ako sa pripravíť na stretnutie sa s Bohom na vrchole svojho srdca, ako dospieť k vnútornej čistote srdca a vonkajšej očiste mravov. Iba zrelé srdce dokáže vidieť v prikázaniach Desatora dar lásky. Iba zrelé srdce dokáže tento dar prijať a chcieť podľa nich žiť.

Pre VÝŠINY pripravil: Jozef Brodňanský, OSB

Zmluva lásky

Sr. Lucia Česáková, OSsR, 2021
inšpirované ikonou Sinaj/Horeb

Zlatisté štíty
horia nedočkavo
na tvoj príchod
a zmluvu lásky...

Oblak prítomnosti
zvestuje blízkosť,
volá k načúvaniu,
k slobode bez masky...

Do otcových dlaní
„vytiahnutá z vody“
z prameňa na kríži,
obmývajúcего vrásky...

... ako milované dieťa
s vybieleným srdcom
vidiacim Boha,
ktorý miluje prvý...

Vykročím cestou
viery, nádeje a lásky,
operiem si rúcho
v Baránkovej krvi...

Tri vodopády...
Tri klince...
Tri dni...
Dar Trojjediného!

Zmluvu lásky
jak na Mojžišov kameň
vyry mi do srdca...
... ticho šepkám: „Amen.“

Jak Eva z rebra Adama,
jak Cirkev z boku Krista
chcem byť znovu zrodená
jak nevesta čistá...

... nech zažiarim tebou!
Na zmluvu lásky
víťazného Baránka
už sa pripravila!

ZNAČKY SLOBODY

Pomôcky: tabuľka so značkami a vytlačené citáty o slobode (*nájdeš ich v prílohe na stiahnutie aj s riešením*), škatuľka, Sväté písmo, papier + písacie potreby, Katechizmus Katolíckej cirkvi, biblická mapa (str. 1)

Dĺžka: cca 90 minút – určite odporúčame rozdeliť na viac stretnutí

Ukáž účastníkom tabuľku s rôznymi značkami. Môžeš ju premietnuť na stenu/plátно, alebo ju mať vytlačenú na papieri a rozdať účastníkovi. Spýtaj sa ich, či poznajú tieto značky, či vedia, kde ich môžu nájsť a čo symbolizujú. Nechaj im čas na premýšľanie v tichosti. Aktivitu môžeš predstaviť ako súťaž/kvíz pre jednotlivcov alebo malé skupinky. Účastníkov vyzvi, aby si svoje odpovede zapisovali. Ako pomôcku im po chvíli môžeš dať zoznam odpovedí – ale v náhodnom poradí. Ich úlohou bude vytvoriť správne dvojice...

Po istom čase hru vyhodnoť, prezrad' im správne odpovede a začni spoločnú diskusiu:

- **Kde môžeme tieto značky nájsť?** (doprava, turistika, potraviny, oblečenie)
- **Napriek rôznym miestam výskytu – majú niečo spoločné?**
- **Čo sa stane, ak ich ignorujeme?** (havária, zablúdenie, zničené oblečenie...)
- **Desatoro sa často prirovnáva k značkám... prečo asi?**
- **Obmedzujú nás pravidlá, alebo nás niekam dovedú?**
- **Predstavte si, že by sme hrali spoločenskú hru, ale každý by mal vlastné pravidlá. Šlo by to?** (Môžete skúsiť napr. Človeče... každý nech hrá podľa svojich vymyslených pravidiel, o ktorých však nikomu nepovie, až po hre...)

ZÁVÄZKY

Vyzvi účastníkov, aby si so zatvorenými očami predstavili ráno, do ktorého sa zobudia. Vo vlastnom dome/byte nikoho nenájdu. Rovnako keď vyjdú von alebo keď vojdú do obchodu, školy, práce. Nikde nikto...

- **Čo by si robil?**
- **Cítil by si sa slobodný? Mohol by si robiť, čo sa ti zachce?**
- **Čo by obmedzilo tvoju slobodu? Čo ju obmedzuje v normálnom svete?**

V tejto chvíli sa vraciame z fikcie do reálneho života s ľuďmi.

- **Aké sú tvoje záväzky voči svetu?** (voči rodičom, súrodencom, škole, práci, brigáde, spoločenstvu, priateľom...)
- **Aké sú záväzky sveta voči tebe?**
- **Oberajú ťa o slobodu? Ako? Do akej miery?**
- **Ako by tvoj život vyzeral bez nich?**
- **Keby si sa na svoje záväzky „vykašlal“, čo by sa stalo? Čo by utrpelo?** (vzťahy – v spoločenstve, v rodine, priateľstvá...)

Pomôž účastníkom vžiť sa čo najkonkrétnejšie do rôznych situácií z ich života – škola/záškolačstvo, poslušnosť/neposlušnosť v rodine, poctivá práca/flákane či krádež na brigáde, vernosť/ohováranie v priateľstve, účasť/neúčasť na nedeľnej omši, zaspávanie s modlitbou/s mobilom...

SLOBODA

Vyzvi účastníkov, aby si z peknej škatuľky vybrali citáty o slobode od veľkých mysliteľov z histórie. Spoločne si ich čítajte a diskutujte o nich. Naveď ich, aby aj oni sami vyslovili svoju vlastnú definíciu slobody...

- „Podstatou človeka je sloboda.“ (G. W. Friedrich Hegel)
- „Človeka bez slobody si nemožno predstaviť ináč ako človeka bez života.“ (L. N. Tolstoj)
- „Človek bez slobody je ako ryba bez vody.“ (slovenské príslovie)
- „Sloboda spočíva v tom, že človek je závislý na zákonoch.“ (Voltaire)
- „Tam, kde nemá človek moc vykonať ani jednu z možností podľa svojej voľby, tam nemá slobodu, je podriadený nevyhnutnosti.“ (John Locke)
- „Moja sloboda sa končí tam, kde sa začína sloboda druhého.“ (Jean-Jacques Rousseau)
- „Možnosť hovoriť a konať akokoľvek a jedinou hranicou slobody je sloboda ostatných.“ (René Descartes)

Potom si prečítajte úryvky o slobode z Písma a z homílie pápeža Františka. (V prílohe na stiahnutie nájdeš celý text pápežovej katechézy z generálnej audiencie 20. 10. 2021.) Pri starších účastníkoch odporúčame aj **Katechizmus Katolíckej cirkvi, články 1730 – 1748**. Spoločne hľadajte Boží pohľad na slobodu – nie ako neviazaný spôsob života podľa pudov, vlastných túžob a sebecka, ale ako službu, život pre druhých. Robiť si, čo sa mi zapáči, je sloboda, ktorá v nás zanecháva prázdnotu. Skutočná sloboda rastie s láskou.

- Židom, ktorí mu uverili, Ježiš povedal: „Ak ostanete v mojom slove, budete naozaj mojimi učeníkmi, poznáte pravdu a pravda vás vyslobodí.“ Odpovedali mu: „Sme Abrahámovo potomstvo a nikdy sme nikomu neotročili. Akože hovoríš: »Budete slobodní«?!“ Ježiš im povedal: „Veru, veru, hovorím vám: Každý, kto pácha hriech, je otrok. A otrok neostáva v dome navždy; navždy ostáva syn. Až keď vás Syn vyslobodí, budete naozaj slobodní. (Jn 8, 31 – 37)
- Lebo vy ste povolani pre slobodu, bratia, len nedávajte slobodu za príležitosť telu, ale navzájom si slúžite v láske! (Gal 5, 13)
- Lebo kto by si chcel zachrániť život, stratí ho, ale kto by stratil život pre mňa a pre evanjelium, zachráni si ho. (Mk 8, 35)
- Už vás nenazývam sluhami, lebo sluha nevie, čo robí jeho pán. Nazval som vás priateľmi, pretože som vám oznámil všetko, čo som počul od Otca. (porov. Jn 13, 15)
- „Slobodno všetko.“ Ale nie všetko osoží. „Slobodno všetko.“ Ale nie všetko buduje. Nech nik nehladá vlastné záujmy, ale záujmy iného. (1 Kor 10, 24 – 25)
- „Jedna z najrozšírenejších moderných koncepcií slobody znie: ‚Moja sloboda sa končí tam, kde sa začína tá tvoja.‘ **Tu však chýba vzťah!** Je to individualistická vízia. Naopak, ten, kto dostal dar oslobodenia vykonaného Ježišom, si nemôže myslieť, že sloboda spočíva v tom, že sa držíme ďaleko od druhých a vnímame ich ako obtiaž. Nemôžeme vidieť človeka uzavretého do seba, ale vždy začleneného do spoločenstva. Sociálny rozmer je pre kresťanov zásadný a umožňuje im hľadiť na spoločné dobro, a nie na súkromné záujmy. Najmä v tejto historickej chvíli potrebujeme znovuobjaviť komunitný, nie individualistický rozmer slobody: pandémie nás naučila, že sa navzájom potrebujeme, avšak nestačí to vedieť, treba si to každý deň konkrétne zvoliť, rozhodnúť sa pre túto cestu. Hovoríme a veríme, že tí druhí nie sú prekážkou našej slobody, ale sú možnosťou, ako ju naplno realizovať. Pretože naša sloboda sa rodí z Božej lásky a rastie v láske k blížnemu.“ (pápež František na generálnej audiencii 20. 10. 2021)

VÝHOVORKY

Prečítajte si biblický úryvok o stretnutí Mojžiša s Bohom v horiacom kre na úpätí vrchu Horeb (Sinaj) – **Ex 3, 1 – 4, 17**. Ideálne by bolo, aby mal každý účastník text pred sebou, hoci aj v elektronickej podobe.

Kľúčové sú aj poznámky a vysvetlivky. Sú to udalosti na samom začiatku Mojžiša a vrchu Horeb (Sinaj). Vyzvi účastníkov, aby z textu vybrali Mojžišove otázky a výhovorky.

- **Kto som ja, aby som šiel k faraónovi?** (porov. Ex 3, 11)
- **Oni sa budú pýtať: Aké je jeho meno? A čo im odpoviem?** (porov. Ex 3, 13)
- **A keď mi nebudú veriť a nebudú počúvať môj hlas...** (porov. Ex 4, 1)
- **Ja nie som výrečný muž... mám nemotorný a ťarbavý jazyk.** (porov. Ex 4, 10)
- **Prosím Pane, pošli niekoho iného!** (porov. Ex 4, 13)

Potom pokračuj: Mojžiš má problém s vlastnou identitou. Nevie, či je Izraelita, Egyptan alebo pastier z Madianu. Pri porovnaní s faraónom sa cíti ako úplný nikto. V Egypte uctievali mnohých bohov... ako im vysvetlí, kto je pravý Boh? Trápi ho odmietnutie jeho rodákov. Nikdy ho neuznali takého, aký je. Má komplex menejcennosti z vlastnej reči a prejavu. Jednoducho sa nepovažuje za schopného na túto úlohu a bojí sa zlyhania. To je skutočná príčina všetkých výhovoriek. Je jednoduchšie strihať ovce ako oslobodzovať celý národ. Je ťažké opäť vyraziť na neznáme cesty...

Vyzvi účastníkov, aby si do mobilu alebo na iné miesto napísali svoje vlastné výhovorky na ceste viery, na ceste na vlastný vrch Sinaj. Môžeš im pomôcť sprievodným slovom:

Boh nás vidí takých, akými sa môžeme stať s jeho mocou – a môže cez nás konať svoje dielo. Neignoruje prekážky, ale dáva nám schopnosti na ich prekonanie. Mojžiš pomocou svojej palice s ošúchanou rukoväťou je schopný zatriasť mocnou ríšou Egypta. Treba si však uvedomiť, že zázračná palica je schopná zmeniť sa na jedovatú zmiju. Talent alebo vlastnosť sa môžu premeniť na jed, ak ich nevieme „uchopiť za chvost“. Talent so sebou prináša riziko. Veľké schopnosti prinášajú aj veľké obmedzenia, aj veľkú záviť druhých. Boh nezbavil Mojžiša jeho nedostatkov, ale vybral ho aj s nimi, aby s nimi uskutočnil poslanie, na ktoré ho vybral. Nezbavil ho problému s rečou, dal mu brata Árona. Boh je tvorcom tvorivosti... Aká je moja najpoužívanější výhovorka? V ktorej oblasti života by som mal urobiť krok tam, kde som nebol? Čo je moja „palica“, ktorá mi pomáha kráčať s Bohom bez strachu?

#ZAVAZOKJESLOBODA

Na záver si znova porovnajte pojmy záväzok a sloboda. Záväzok nesie v sebe niečo zväzujúce, a teda akoby neslobodné. Zdá sa, že záväzky si so slobodou protirečia. Snáď tieto aktivity dopomôžu k poznaniu, že je

to inak. ☺ Dajte si konkrétne výzvy/záväzky na boj s výhovorkami a na ceste k slobode Božích detí, ktoré budete v nasledujúcom období plniť – napr. plnohodnotne spávať a neponocovať, pomáhať núdznemu, modliť sa za predavačov, šoférov verejnej dopravy... A môžete ich opäť zdieľať aj verejne s označením #ZAVAZOKJESLOBODA.

Pre VÝŠINY pripravili: saleziáni a mladí zo saleziánskych stredísk

10x sTOP to the TOP

Táto netradičná modlitba nás pozýva stúpať na vrch Sinaj. Sprievodcu nám bude robiť Mojžiš, ktorý pred mnohými rokmi vystúpil hore a prijal od Jahveho tabule s prikázaniami. Spolu s ním sa aj my vyberieme – aspoň v duchu – na vrch Sinaj, aby sme na desiatich zastaveniach – „sTOPkách“ – mohli uvažovať nad jednotlivými prikázaniami z trochu iného uhla, spoločne sa dostali až hore – až na „TOP“ –, oslobodili sa od nepodstatností a zamerali sa na to podstatné – na to „TOP“. Je dobré vopred si určiť, kto bude jednotlivé časti modlitby čítať. Mojžiša môže čítať kňaz, diakon,

učiteľ alebo vedúci stretka. Biblické verše môžu čítať mladí. K modlitbe priprav účastníkom papier a písacie potreby a pekné Sväté písmo, z ktorého sa budú čítať citáty.

ÚVOD

Na našej túre po biblických vrchoch sa dnes prenesieme na vrch Sinaj. Je to najvyšší z vrchov, na ktorý sa spolu počas Výšin vyberieme, takže budeme potrebovať dostatok energie – a nielen tej telesnej, ale i duchovnej. Vrchol je síce ďaleko, ale verím, že to spolu zvládneme. Ten výhľad zhora bude isto stáť za to. Aby sme načerpali duchovnú silu, poprosme teraz nášho nebeského Otca o jeho požehnanie na cestu: **Otče náš...**

MOJŽIŠ: Vítam ťa na tejto púti. Sám som kráčal týmto vrchom pred mnohými rokmi a táto cesta zmenila môj život i život celého izraelského národa. Čaká nás desať sTOPiek – zastávok – a tie nám pomôžu odkryť krásu vrcholu, dajú nám aj nový náhľad na desať prikázaní, ktoré dal Boh ľudstvu cezo mňa. Poďme na to...

*Vyzvi teraz účastníkov, aby si na papier nakreslili dve kamenné tabule a vpísali do nich desať Božích prikázaní. Nech ich však nepíšu tak, ako ich poznajú, **ale v prvej osobe a s miestom na dopisovanie** – počas modlitby si totiž budú prikázania dopĺňať. Spoločné písanie Desatora v prvej osobe môže byť milým spomínaním si na hodiny náboženstva v detstve, ale aj skvelou motiváciou na túto netradičnú modlitbu.*

- I. Ty si Pán, môj Boh! Nebudem mať okrem teba iných bohov, ktorým by som sa klaňal.
- II. Nevezmem Božie meno nadarmo.
- III. Pamätám, že mám svätiť sviatočné dni.
- IV. Ctím svojho otca a svoju matku.
- V. Nezabijem.
- VI. Nezosmilním.
- VII. Nepokradnem.
- VIII. Nebudem krivo svedčiť proti svojmu blížnemu.
- IX. Nebudem žiadostivo túžiť po manželke svojho blížneho.
- X. Nebudem túžiť po majetku svojho blížneho.

Nasleduje cesta na vrch Sinaj s desiatimi zastaveniami – sTOPkami. Cesta stúpa od posledného – desiateho prikázania až k prvému – „najvrchnejšiemu“.

NEBUDEM TÚŽIŤ PO MAJETKU SVOJHO BLÍŽNEHO

„Ježiš sa rozhlíadal a povedal svojim učeníkom: „Ako ťažko vojdú do Božieho kráľovstva tí, čo majú majetky!“ Učeníci sa nad jeho slovami zarazili. Ale Ježiš im ešte raz povedal: „Deti moje, ako ťažko sa vchádza do Božieho kráľovstva! Ľahšie je ťave prejsť cez ucho ihly, ako boháčovi vojsť do Božieho kráľovstva.““ (Mk 10, 23 – 27)

MOJŽIŠ: Keď som putoval po púšti s izraelským národom, nebolo mi mnoho ráz všetko jedno. Z Egypta sme si mohli vziať iba to najnutnejšie, zásoby sa mýlili a čím ďalej, tým viac som počúval šomranie ľudí: „V Egypte sme mali to, oni mali tamto... my nemáme nič... nemáme čo jesť, nemáme čo piť... nechceme mannu... Egypťania mali mäso...“ Bolo to na zbláznenie. Obhliadanie sa dookola a porovnávanie sa s druhými, čo oni majú a my nemáme, nás môže strašne zväzovať. Až tak, že si prestaneme všimnúť to bohatstvo, ktoré máme my sami. Veď predsa BOHATÝ = BOH A TY. Keby som mohol vrátiť čas, povedal by som izraelskému národu, že ich najväčším bohatstvom je prítomnosť Boha medzi nimi. Ak máme Boha, nič nám nemôže chýbať, a preto už nemusíme túžiť po bohatstve a majetkoch druhých, môže nás to upriamiť do nášho vnútra, na naše vnútorné bohatstvo, ktoré do nás vložil sám Boh. Preto ťa pozývam vo chvíľke ticha porozmýšľať nad dobrými vlastnosťami, talentmi, ktoré do teba vložil Boh. *(Chvilka ticha, v pozadí môže hrať hudba...)*

Tak a práve máš zbalené na túru. Tvoje dary a talenty, dobré vlastnosti, to, kým si, sú pre teba najlepšimi sprievodcami na ceste. To, čo do teba Boh vložil, ti pomôže na ceste na vrchol. A ver mi, že Boh do teba vložil práve to, čo potrebuješ, a že najväčším bohatstvom pre teba je BOH sám. Do kamenných tabúl si pri X. prikázaní dopíš: **... lebo Boh mi je najväčším bohatstvom.**

NEBUDEM ŽIADOSTIVO TÚŽIŤ PO MANŽELKE SVOJHO BLÍŽNEHO

„Len nech každý žije tak, ako mu určil Pán, každý, ako ho Boh povolal...“ (porov. 1 Kor 7, 17 – 24)

MOJŽIŠ: Druhá sTOPka na vrch Sinaj nás pozýva zamyslieť sa nad vernosťou povolaniu. Vôbec tu nejde iba o túženie po manželke svojho blízkeho. Ide o vernosť tomu, pre koho som sa rozhodol. Nevieť, či už vieš, ktorou životnou cestou sa vyberieš. Je to veľmi dôležité rozhodnutie, lebo je na celý život. Vybrať sa správnou cestou, tou, na ktorú nás Boh povoláva, nás urobí šťastnými už tu na zemi, pretože budeme plniť jeho vôľu tam, kde nás chce mať. Každá z týchto ciest má svoje čaro, je plná radostí, ale i náročných chvíľ. Tá tvoja je len tvoja a ver, že na nej môžeš rátať s Božou pomocou. Len on ti dá milosť spoznať, ktorou cestou sa máš uberať, no dá ti aj silu na tejto ceste vytrvať, takže sa nebudeš musieť obzerať po iných možnostiach a ostaneš verný. V tejto chvíľke ticha sa pomodli za svojho budúceho manžela, manželku, za spoločenstvo, rehoľu či seminár, do ktorého možno vstúpiš. Jednoducho pros, aby ti Boh ukázal cestu, ktorou máš kráčať. A ak ju už poznáš, pros Boha, aby ti dal silu ostať verným. *(Chvilka ticha, v pozadí môže hrať hudba...)*

Iba vernosť nás robí slobodnými pre Božie kráľovstvo, preto si k IX. prikázaniu dopíš: **... pretože chcem byť verný tomu, k čomu ma Boh povolal.**

NEBUDEM KRIVO SVEDČIŤ PROTI SVOJMU BLÍŽNEMU

„Nebudeš šíriť nepravdivú povesť! Nepodáš svoju ruku tomu, kto je v neprávě, aby si krivo nesvedčil! Nespojíš sa na zlé vec s väčšinou a pri spore nebudeš vypovedať podľa väčšiny, aby si neprekrúcal

pravdu!“ (Ex 23, 1 – 2)

MOJŽIŠ: Jaaaj, mohol by som ti ja rozprávať, koľkokrát som čelil krivému obviňovaniu zo strany izraelského ľudu. A určite aj ty sám si zakúsil, že niekto o tebe šíril nepravdy, či ťa z niečoho krivo obvinil... Nebol to príjemný pocit, že? Na tejto sTOPke ťa pozývam zamyslieť sa, ako nás klamstvá, ohováranie či osočovanie zväzujú. Vo chvíľach, keď máme pokušenie hovoriť o niekom nepravdu či zlé veci, spomeňme si, ako nás to samých zaboľelo, keď sme to zažili. Vymaňme sa z bludného kruhu klamstiev a zlých rečí. Zlé slová vedia veľmi zraniť, no oveľa viac bolí nepravda o nás samých. Veľkou pomocou v takýchto chvíľach je vedomie, akí vzácní sme v Božích očiach. On jediný pozná, akí v skutočnosti sme – a ak si túto pravdu uvedomíme, pomôže nám to vo chvíľach, keď čelíme ohováraniam a osočovaniu zo strany druhých, alebo vo chvíľach, keď máme pokušenie ohovárať my. A len táto pravda nám dáva slobodu.

Vo chvíľke ticha ťa pozývam v duchu odprosiť za všetky ohovárania a osočovania, oslobod' sa od tejto ťarchy a pozeraj sa na seba i na druhých Božími očami. Si drahý jeho oči, vzácný a on ťa miluje. *(Chvíľka ticha, v pozadí môže hrať hudba...)*

Do kamenných tabúl si pri čísle VIII. dopíš: **... pretože sme v Božích očiach všetci vzácní a len pravda nás oslobodí.**

NEPOKRADNEM

„Bohatstvo môže zahynúť, (ak s ním) narábajú zle.“ (Kaz 5, 13)

MOJŽIŠ: Pri tejto sTOPke ťa pozývam zamyslieť sa ani nie nad krádežou samotnou, ale nad tým, že my sami môžeme byť okradnutí o to, čo je v nás. K tomu nás volá aj tento úryvok z Písma. Každý v nás má bohatstvo, ktoré do nás vložil Boh. Aj ja som si o sebe myslel, že som len obyčajný hebrejský chlapec, ktorý mal iba kúsok šťastia, že mohol vyrastať v egyptskom paláci. Keď ma Jahve povolal z horiaceho kríka, aby cezo mňa vyslobodil izraelský ľud, tiež som sa cítil nehodný. A to som ani netušil, čo všetko sa vo mne skrýva. Ale preč odo mňa. O bohatstvo, ktoré máme vo svojom vnútri, sa môžeme okradnúť navzájom. Ako? Tým, že sa navzájom zhadzujeme, myslíme o tom druhom zle, posudzujeme a odsudzujeme sa navzájom často až tak, že oberáme druhých o ich ľudskú dôstojnosť. A pritom je to všetko iba dôsledok toho, že si neuvedomujeme, že v každom z nás je niečo krásne, dobré, čo nielen obohacuje toho človeka, ale pri vzájomných stretnutiach obohacuje mňa samého. Vo chvíľke ticha ťa pozývam poprosiť Boha o dobré oči a otvorené srdce, aby si vedel vnímať bohatstvo aj v tých druhých. Tak sa nemusíš báť, už nepokradneš, ale budeš obohatený a obohatením pre druhých. *(Chvíľka ticha, v pozadí môže hrať hudba...)*

Pri čísle VII. si dopíš: **... pretože si cením bohatstvo ukryté v každom človeku.**

NEZOSMILNÍM

„A neviete, že vaše telo je chrámom Ducha Svätého, ktorý je vo vás, ktorého máte od Boha, a že nepatríte sebe? Draho ste boli kúpení. Oslavujte teda Boha vo svojom tele.“ (1 Kor 6, 19 – 20)

MOJŽIŠ: Na predchádzajúcej sTOPke sme sa zamýšľali nad tým, čo je v našom vnútri. Tentoraz sa zastavme nad naším vonkajškom, nad naším telom. Lebo: „*Draho ste boli kúpení.*“ Chceme sa učiť úcte k vlastnému telu, ktoré bolo tak zázračne stvorené Bohom. Chrániť jeho čistotu a nepoškvrniť čistotu druhého je v tejto dobe veľmi ťažké. Z každej strany sa na vás rútia obrazy, reklamy, filmy plné nahoty, neviazaných vzťahov... Presvedčajú nás, že to nie je nič zlé, že je to normálne, ľudské. No dáva to naozaj slobodu? Práve naopak, v konečnom dôsledku to zraňuje – nás i tých druhých. Zamotáme sa do toho a je veľmi ťažké sa z toho dostať. Sme v polovici našej cesty na TOP – vrchol hory Sinaj. A keďže je naše telo chrámom Ducha Svätého, poprosme práve jeho o pomoc pri ochrane našej čistoty. Nech nám on pomôže v ochrane toho, čo bolo tak vzácne stvorené, aby nám slúžilo na to, na čo bolo stvorené – na oslavu Boha. Vo chvíľke ticha pros Ducha Svätého, aby ti pomohol v bojoch o svoju čistotu a nech ti pomôže vážiť si a ctiť aj čistotu druhých. *(Chvíľka ticha, v pozadí môže hrať hudba...)*

K VI. prikázaniu si dopíš: ... **lebo si vážim svoje telo – chrám Ducha Svätého.**

NEZABIJEM

„Nebojte sa tých; čo zabíjajú telo, ale dušu zabiť nemôžu. Skôr sa bojte toho, ktorý môže i dušu i telo zahubiť v pekle.“ (Mt 10, 28)

MOJŽIŠ: Blížime sa k vrcholu a cesta začína byť strmšia. No nestrácajme odvahu, pohľad z vrcholu stojí za to. Na tejto sTOPke sa môžeme zamyslieť nad prikázaním nezabiješ, no opäť z inej strany. Upriamuje nás na to, aby sme tak, ako sa bojíme o telo, mali rovnaký, ba až väčší strach o dušu. Nesmieme zabudnúť, že kým naše telo je pominuteľné, naša duša nie je. A preto by sme nemali dovoliť, aby niečo zabilo v nej jej podstatu, ktorou je milosť posväcujúca. A čo ju môže zabiť? Hriech, ktorý sa vkráda v rôznych formách a zo všetkých strán. A keď si nedáme pozor, môže našej duši naozaj uškodiť. Nechceli by sme predsa jej nesmrteľnosť prežívať v pekle... Vo chvíľke ticha porozmýšľaj, v ktorej oblasti ťa Zlý chce najviac obrať o podstatu tvojej duše – milosť posväcujúcu. *(Chvíľka ticha, v pozadí môže hrať hudba...)*

K V. prikázaniu si dopíš: ... **lebo moja duša je nesmrteľná.**

CTÍM SVOJHO OTCA A SVOJU MATKU

„Kto miluje otca alebo matku viac ako mňa, nie je ma hoden.“ (Mt 10, 37)

MOJŽIŠ: Ďalšou sTOPkou ostávame v rodine. Ctiť si svojho otca a matku je pre mnohých také samozrejmé, no nie vždy je to tak. Sú medzi nami aj mladí, ktorí nemajú oboch rodičov, alebo len jedného z nich. A pre nich je plnenie tohto prikázania určite náročné. Preto nás chceme upriamiť na iných rodičov, ktorých máme všetci spoločných.

Boh Otec a nebeská Matka Mária sú tu pre nás práve v situáciách, keď potrebujeme otca a mamu. Práve oni vstupujú do vzťahov s našimi rodičmi a dopĺňajú ich tam, kde to najviac potrebujeme. V radostných chvíľach nám radosť znásobujú a v tých ťažkých chvíľach, kde to škripe, alebo niečo/nieko chýba, tam sa vkladajú s pozornou láskou. A preto si našu úctu právom zaslúžia. Vo tejto chvíľke ticha poďakuj nebeskému Otcovi a Mamke za svojich rodičov, nech sú akíkoľvek a kdekoľvek. Dali ti to najvzácnejšie, čo máš – tvoj život. *(Chvíľka ticha, v pozadí môže hrať hudba...)*

K IV. prikázaniu si dopíš: ... **pretože bez nich by som tu nebol.**

PAMÄTÁM, ŽE MÁM SVÄTÍŤ SVIATOČNÉ DNI

„Duša sa mi rozplýva pri spomienke, ako som putoval ku vznešenému stánku a vstupoval do domu Božieho s radostným plesaním a s piesňou ďakovnou...“ (porov. Ž 42, 5)

MOJŽIŠ: Myslím si, že nik z vás nepremešká žiadnu príležitosť na oslavu, nech je akákoľvek. A napriek tomu je medzi príkazmi, ktoré som od Jahveho dostal, aj tento príkaz, aby sme nezabudli sláviť sviatočné dni. V tejto sTOPke sme pozvaní, aby sme si uprostred starostí všedných dní našli čas aj na oslavu Pána a jeho svätých. Sme súčasťou jednej veľkej nebeskej rodiny. Tiež si treba pripomínať a sláviť spomienku na naše vykúpenie, ktorá sa slávi každú nedeľu. Oslava nespočíva iba v účasti na svätej omši. Kreativite sa medze nekladú, tak ako vieme vymýšľať dary a oslavy svojim príbuzným a priateľom, pozývam nás ku kreativite, ako by si mohol viac sláviť nedeľu i sviatky vo svojej rodine, medzi priateľmi. Môžeš nad tým popremýšľať práve v tejto chvíli. *(Chvíľka ticha, v pozadí môže hrať hudba...)*

K III. prikázaniu dopíš: ... **pretože Boh je hodný toho, aby sme ho oslavovali.**

NEVEZMEM BOŽIE MENO NADARMO

„Pripravte cestu tomu, čo sa vznáša nad oblakmi: jeho meno je Pán. Plesajte pred ním.“ (Ž 68, 5)

MOJŽIŠ: Už sme pred koncom nášho duchovného putovania na vrch Sinaj máme za sebou ľahké i ťažké chvíle. Isto si si veľa rás povzdychol: „Bože môj!“ alebo „Ježiši Kriste!“ Robíme to bez rozmýšľania a často len tak medzi rečou či zo zlosti. Zaujímavé je, že to robia aj tí, ktorí v Boha neveria. Za mojich čias meno človeka malo svoj význam a často znamenalo aj jeho poslanie. Poznať meno človeka znamenalo aj poznať človeka, ktorý sa za tým menom skrýva. Ako to máš ty, keď vyslovuješ Božie meno? Je to s úmyslom, že ho chceš chváliť, prosiť o pomoc, alebo je to skôr len zbrklo vyslovené či ako ventil vnútorného hnevu a napätia? Nemali by sme ho viac vyslovovať s úctou voči tomu, kto za tým menom stojí? Porozmýšľaj nad tým v tejto chvíli. *(Chvíľka ticha, v pozadí môže hrať hudba...)*

K II. prikázaniu si dopíš: ... **lebo si chcem ctiť toho, komu to meno patrí.**

TY SI PÁN, MÔJ BOH! NEBUDEM MAŤ OKREM TEBA INÝCH BOHOV, KTORÝM BY SOM SA KLAŇAL

„Lebo Pán, váš Boh, je Boh nad všetkými bohmi a Pán nad všetkými pánmi, Boh veľký, mocný a hrozný...“ (Dt 10, 17)

MOJŽIŠ: A sme na konci nášho spoločného putovania. Všetko, čo sme teraz spolu prežili a nad čím sme mohli uvažovať, vedie k tomuto jednému vrcholu. Toto je ten „TOP“, ktorý nás stál veľa úsilia a námahy, ale verím, že i radostných chvíľ. A presne toto je posolstvo, ktoré chcem, aby si si odtiaľto odniesol. Toto je to, čo som aj ja pochopil na ceste putovania s Izraelom. Bolo a je to poznanie, že Jahve je môj Boh. Je môj osobný Boh, ktorý mi cez rodičov daroval život, zveril mi poslanie, na mojej životnej ceste mi dal rodinu a priateľov, ktorí mi pomáhajú byť dobrým a s ktorými môžem spoločne rásť. Je ten, ktorý mi dáva silu v ťažkých chvíľach, no zároveň chce so mnou zdieľať všetky radosti a úspechy. Táto tabuľa, to pre mňa nie sú iba holé príkazy, ale je to pre mňa prísľub večnej slobody, ku ktorej ma Boh povoláva. Ak si už stál na vrchole nejakého vrchu, presne vieš, o čom hovorím. Ten výhľad je na nezaplatenie. A to je nebo, milý priateľu. Oplatí sa touto cestou ísť. Verím, že to chápeš aj ty. A ak nie, nevadí, naša cesta sa nekončí. Tieto sTOPky ťa budú aj naďalej sprevádzať životom. A verím, že sa na tom „TOPe“ – v nebi – raz stretneme a budeme spolu naveky oslavovať nášho BOHA.

K I. prikázaniu si dopíše: ... **lebo on je MÔJ BOH.**

Pre VÝŠINY pripravila:
sr. M. Natanaela Koval'ová, SDR

Zodpovedný redaktor: Pavol Danko
Jazyková úprava: Zuzana Vandáková
Grafický dizajn: Erika Tomášková